

**“Azərbaycan Respublikası regionlarının 2019-2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”nda
Energetika Nazirliyi üzrə nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icra vəziyyəti haqqında**

MƏLUMAT

(Dövr: 2019-cu il)

Proqram üzrə sıra №-si	Tədbirin adı	İcra müddəti	Tədbirin icrası ilə əlaqədar görülmüş işlər
7.1.81.	Ölkədə elektrik enerjisi hasilatının artırılması məqsədilə müvafiq işlərin həyata keçirilməsinin davam etdirilməsi, o cümlədən kiçik su elektrik stansiyalarının tikintisi	2019-2023	<p>2019-cu il ərzində ölkədə elektrik enerjisi hasilatının artırılması istiqamətində bir sıra əhəmiyyətli işlər həyata keçirilmişdir. Belə ki, “Azərenerji” ASC-nin qoyuluş güclərinin optimallaşdırılması və bərpası Proqramı”, həmçinin “Azərenerji” ASC-nin ötürücü sisteminin optimallaşdırılması və bərpası Proqramı” çərçivəsində geniş miqyasda tikinti-quraşdırma, yenidənqurma və təmir-bərpa işləri görülmüşdür. “Proqram çərçivəsində enerjisi sistemin elektrik stansiyalarında aparılan əsaslı təmir və yenidənqurma işləri nəticəsində 408 MVt yük məhdudiyyəti aradan qaldırılmışdır.</p> <p>Abşeron yarımadasında elektrik enerjisi təchizatının dayanıqlılığının və keyfiyyətinin əhəmiyyətli dərəcədə daha da yüksəldilməsində rol olacaq Şüvəlan qəsəbəsində yerləşən və gücü 400 MVt olan “Şimal-2” elektrik stansiyası 05 sentyabr 2019-cu il tarixdə Ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin iştirakı ilə istismara verilmişdir.</p> <p>Qoyuluş gücü 385 MVt olacaq “Qobu” ES-nin tikintisi üzrə tədbirlərin icrasına başlanılmışdır.</p> <p>409 MVt güc Abşeron yarımadasında (“Şimal-2” ES), 598 MVt güc isə respublika üzrə mövcud stansiyalarda olmaqla, ümumilikdə 1007 MVt əlavə istehsal gücü yaradılmışdır.</p> <p>Kiçik su elektrik stansiyalarının tikintisi istiqamətində 2019-cu il ərzində görülən işlərlə bağlı qeyd etmək istərdik ki, Energetika Nazirliyi ilə BP şirkəti arasında Azərbaycanda kiçik su elektrik stansiyalarının fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması və çayların hidroenerji potensialından səmərəli istifadə edilməsi sahəsində nazirliyin həyata keçirdiyi tədbirlərin dəstəklənməsi ilə bağlı Niyyyət Məktubu imzalanmış, Niyyyət Məktubu çərçivəsində məsləhətçi şirkət qismində “SNC-Lavalin’s Atkins” şirkəti seçilmişdir. “Kiçik su elektrik stansiyalarının səmərəliliyinin artırılması”</p>

Proqram üzrə sıra №-si	Tədbirin adı	İcra müddəti	Tədbirin icrası ilə əlaqədar görülmüş işlər
			<p>layihəsinin icrası məqsədilə Nazirlikdə işçi qrupu yaradılmış və qeyd olunan layihə çərçivəsində Energetika Nazirliyi və məsləhətçi şirkətin nümayəndələrindən ibarət işçi qrupunun istismar edilən və tikintisi planlaşdırılan kiçik su elektrik stansiyalarına və ərazilərə baxış keçirilməsi məqsədilə KSES-lərə sahə səfərləri təşkil olunmuşdur.</p> <p>2019-cu il 14 mart tarixində “SNC-Lavalin's Atkins” şirkəti ilə Energetika Nazirliyində görüş keçirilmiş, görüşdə şirkət tərəfindən İsmayılı-2, İsmayılı-3, Balakən və Göycay SES-lərdə aparılmış müşahidələrə dair müzakirələr aparılmışdır. Həmçinin 2019-cu il 19 iyun tarixində şirkət nümayəndələri ilə keçirilən görüşdə mövcud KSES-lərin qiymətləndirilməsi üzrə ilkin hesabat dinlənmiş və Energetika Nazirliyinə təqdim edilmişdir.</p> <p>2019-cu ilin 8 oktyabr tarixində BP və “Atkins SNC lavalin” şirkətinin nümayəndə heyəti ilə keçirilmiş görüşdə Kiçik Su Elektrik Stansiyalarının Qiymətləndirilməsi üzrə ilkin nəticə müzakirə edilmişdir.</p> <p>Qeyd etmək lazımdır ki, “SNC-Lavalin's Atkins” şirkəti tərəfindən aparılacaq təhlil və qiymətləndirmənin nəticələri əsasında mütərəqqi beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla stansiyaların fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması və çayların hidroenerji potensialından səmərəli istifadə edilməsi ilə bağlı tövsiyələr və yol xəritəsi hazırlanacaqdır.</p> <p>Həmçinin qeyd etmək lazımdır ki, “Azərenerji” ASC tərəfindən gücü 0,3 MVt olan “Astara-1”, ümumi gücü 3,6 MVt olan “Oğuz-1”, “Oğuz-2” və “Oğuz-3” su elektrik stansiyalarının tikintisi davam etdirilir.</p> <p>Masallı rayonu Rüdəkənar kəndində inşa edilmiş, hər birinin qoyuluş gücü 150 kVt olan 2 ədəd hidroaqreqatdan ibarət, ümumi qoyuluş gücü 0,3 MVt olan “Masallı” kiçik (mikro) su elektrik stansiyası sınaqdan keçirilərək 20 mart 2019-cu il tarixdən istismara verilmişdir.</p>
7.1.84	Bərpa olunan enerji mənbələri üzrə elektrik stansiyalarının tikintisi sahəsində işlərin davam etdirilməsi	2019-2023	<p>2019-cu ildə Energetika Nazirliyi tərəfindən bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə üzrə bir sıra layihələr üzrə həyata keçirilən tədbirlər davam etdirilmişdir. Belə ki, Asiya İnkişaf Bankı tərəfindən Energetika Nazirliyinə “Üzən günəş panelləri sisteminin inkişafına dair biliklərin mübadiləsi və texniki yardım dəstəyi” pilot layihəsi çərçivəsində Böyükşor gölündə 100 kVt-a qədər gücə malik olacaq fotovoltaiq sistemin quraşdırılması, habelə günəş qurğularının</p>

Proqram üzrə sıra №-si	Tədbirin adı	İcra müddəti	Tədbirin icrası ilə əlaqədar görülmüş işlər
			<p>quraşdırılmasında özəl sektorun iştirakının təşviqi məqsədi ilə biznes modellərinin formalaşdırılması, təlimlər vasitəsi ilə milli potensialın gücləndirilməsi nəzərdə tutulur.</p> <p>Asiya İnkişaf Bankının 2018-ci il 16 noyabr tarixli məktubu ilə layihənin yaddaş qeydi, 2019-cu ilin yanvar ayında isə ilkin hesabat təqdim edilmişdir. Energetika Nazirliyinin müvafiq əmri ilə layihənin icrasının təmin edilməsi məqsədi ilə işçi qrupu yaradılmış və 18 yanvar 2019-cu il tarixində İşçi Qrupunun ilk iclası keçirilmişdir. İclasda Asiya İnkişaf Bankı tərəfindən təqdim edilmiş Yaddaş Qeydinin, Azərbaycan üzrə Yekun ilkin Hesabatın təqdim edilməsi və layihənin həyata keçirilməsinə təsir edən həll edilməmiş məsələlər, çətinliklər və digər məsələlər müzakirə edilmişdir.</p> <p>Böyükşor gölünün səthində 800m² sahədə günəş panellərinin quraşdırılmasına razılıq verilməsi, eləcə də gölün sahilində 75m² torpaq sahəsinin ayrılması və həmin torpaq sahəsində yardımçı tikili və panellərin quraşdırılması üçün zəruri icazə və rəylərin verilməsi barədə Nazirlər Kabinetinə 07 mart 2019-cu il tarixli EN-01-10-829/19 nömrəli məktub göndərilmişdir. Nazirlər Kabinetinin göstərişinə əsasən, Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi, Bakı İcra Hakimiyyəti və Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən torpaq sahəsinin ayrılması üçün zəruri prosedurların həyata keçirilməsi istiqamətində işlər aparılır.</p> <p>2019-cu il 18 iyul tarixində Sabunçu rayon Gənclər Evinə “Üzən günəş enerji sistemlərinin inkişafı” layihəsi üzrə ictimai müzakirə keçirilmişdir.</p> <p>17 sentyabr 2019-cu il tarixində Asiya İnkişaf Bankının maliyyələşdirdiyi “Üzən günəş panelləri sisteminin inkişafına dair biliklərin mübadiləsi və texniki yardım dəstəyi” pilot layihəsinin icrası ilə əlaqədar görüş keçirilmişdir. Görüşdə layihə üzrə satınalma prosedurları, tənzimləmələr, ətraflı icra qaydaları, yerli potensial podratçıların müəyyənləşdirilməsi və qiymətləndirilməsi, eyni zamanda qurğuların istifadəsi ilə bağlı potensialın artırılması mövzusunda müzakirələr aparılmışdır.</p> <p>Qeyd olunan layihənin icrasının mart 2021-ci il tarixinə qədər başa çatdırılması nəzərdə tutulur.</p> <p>Həmçinin, bərpa olunan enerji mənbələri üzrə elektrik stansiyalarının tikintisinə xarici investisiyanın cəlb edilməsi istiqamətində addımlar atılmışdır. Sahənin investisiya cəlb edilməsinin təmin edilməsi məqsədi ilə bərpa olunan enerji mənbələri üzrə yüksək potensiala malik ərazilərin seçilməsi və infrastruktur,</p>

Proqram üzrə sıra №-si	Tədbirin adı	İcra müddəti	Tədbirin icrası ilə əlaqədar görülmüş işlər
			<p>qurğuların quraşdırılması üçün əlverişlilik, torpaqların mülkiyyəti və təyinatı nəzərə alınmaqla prioritetləşdirilməsi istiqamətində də işlər aparılır. Prioritet layihələr barədə məlumatlar aidiyyəti dövlət təşkilatlarına və qurumlarına göndərilmişdir. Müvafiq məlumatlar toplanıldıqdan sonra ilk olaraq hərraca çıxarılan layihələr seçiləcəkdir. Layihələr üzrə torpaq sahələrinin təyinatının və mülkiyyətçilərinin öyrənilməsi istiqamətində də tədbirlər həyata keçirilir.</p> <p>Bu sahədə ixtisaslaşmış beynəlxalq şirkətlərlə də əməkdaşlıq əlaqələrinin yaradılması nazirlik tərəfindən diqqət mərkəzində saxlanılır. Bir çox şirkətlə gələcək əməkdaşlığın ümumi istiqamətlərini müəyyən edən anlaşma memorandumları və çərçivə sənədləri imzalanmışdır. Əməkdaşlığı nəticəsi olaraq, Böyük Britaniyanın BP, Səudiyyə Ərəbistanının "Akwa Power", Fransanın "Total Eren", Türkiyə Respublikasının "TEKFEN İnşaat və Təsisat A.Ş" şirkəti, Norveçin "Equinor A.S.", Rusiya Federasiyasının "Avelar Solar" şirkəti, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkəti, Fransanın "Lucia Holding" şirkəti, Yaponiyanın "Mitsui" şirkəti də daxil olmaqla 9 şirkətlə anlaşma memorandumu imzalanmışdır. "Tekfen İnşaat", "Total Eren" və "BP" şirkəti ilə memorandumların icrası məqsədi ilə şirkətlərin və nazirliyin nümayəndələrindən ibarət işçi qrupu yaradılmışdır.</p> <p>Əməkdaşlığa dair imzalanmış sənədlər çərçivəsində BOEM potensialına malik sahələrə dair ilkin məlumatlar xarici şirkətlərə təqdim edilmiş və bəzi şirkətlərdən ilkin təkliflər əldə edilmişdir. Təqdim olunan təkliflər nazirlik və müvafiq qurumların nümayəndələrinin iştirakı ilə müzakirə olunmuş, mövcud qanunvericilik aktlarının tələbləri əsas tutulmaqla layihələrin icrasına imkan verməsi üçün şirkətlər tərəfindən təkliflərə yenidən baxılmasına nail olunmuşdur. Təkliflərin əlverişliliyi nəzərə alınaraq, bu sahədə birbaşa cəlb etmə yolu ilə pilot layihənin həyata keçirilməsinə dair təklifin Nazirlər Kabinetinə təqdim edilməsinə qərar verilmişdir.</p> <p>Pilot layihələrin həyata keçirilməsi üçün təkliflər Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edildikdən sonra "Bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə sahəsində pilot layihələrin həyata keçirilməsi tədbirləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 05 dekabr 2019-cu il tarixli 1673 Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasında külək və günəş enerjisi üzrə elektrik stansiyalarının tikintisi ilə bağlı pilot layihələrin həyata keçirilməsi və icrasının əlaqələndirilməsi məqsədilə Komissiya yaradılmışdır.</p>

Proqram üzrə sıra №-si	Tədbirin adı	İcra müddəti	Tədbirin icrası ilə əlaqədar görülmüş işlər
			<p>Təqdim edilmiş təkliflərin səmərəliliyi və xüsusi ilə də qiymət təkliflərinin ölkəmizdə külək və günəş enerjisi üzrə mövcud olan topdansatış qiymətləri çərçivəsində olduğunu nəzərə almaqla Birləşmiş Ərəb Əmirliklərindən olan Masdar və Səudiyyə Ərəbistanından olan Acwa Power şirkətləri ilə danışıqlara davam etdirilməsinə qərar verilmişdir.</p> <p>2019-cu ilin 11 dekabr tarixində Komissiyanın ilk iclası keçirilmiş, səsəndirilmiş təkliflər nəzərə alınmaqla Komissiyanın fəaliyyət istiqamətləri üzrə aidiyyəti qurumların rəhbərliyi altında işçi qrupların yaradılması qərara alınmış və Energetika Nazirliyinin müvafiq əmrləri ilə 7 işçi qrup yaradılmışdır.</p> <p>28 dekabr tarixində Komissiyanın ikinci iclası keçirilmiş və işçi qrupların hesabatları dinlənilmişdir. Hazırda işçi qruplar tərəfindən Komissiyanın qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası istiqamətində işlər davam etdirilir.</p> <p>Bununla yanaşı, BOEM üzrə yüksək potensiala malik ərazilərin hərərac çıxarılması məqsədi ilə işlərin görülməsinə tələb olunan maliyyə vəsaitin ayrılmasına dair EN-01-10-1383/19 nömrəli 01.04.2019-cu il tarixli məktub Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.</p> <p>Hazırda Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı ilə adıçəkilən hərəracların layihələndirilməsi və icra edilməsi üzrə əməkdaşlıq edilir. 2019-cu ilin 4 sentyabr tarixində iki qurum arasında görüş keçirilərək "Azərbaycanda bərpa olunan enerji hərəraclarının keçirilməsinə dəstək" layihəsi müzakirə edilmişdir. Görüşdə "Azərbaycanda bərpa olunan enerji hərəraclarının keçirilməsinə dəstək" layihəsi və layihənin icra qrafikinə müəyyənləşdirilməsinə dair müzakirələr aparılmışdır. 2019-cu ilin 24 sentyabr tarixində AYİB nümayəndələri və Synergy Consulting şirkəti ilə konfrans üsulu ilə telefon əlaqəsi (conferens call), 30-31 oktyabr tarixində isə görüş keçirilmişdir. Görüş zamanı hərərac qaydaları, təklif şərtləri (RFP) və qiymət şərtləri (RFQ), həmçinin enerji altı-satqı müqaviləsi (PPA) müzakirə edilmiş, Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı BOEM potensialına malik sahələrin birində külək ölçü-müşahidə stansiyasının quraşdırılması və ölçmələrin aparılmasında köməklik göstərməyi qəbul etmişdir. Hazırda bu istiqamətdə işlər davam etdirilir.</p> <p>Eyni zamanda qeyd etmək istərdik ki, Kəngərli rayonu ərazisində 2 MVt gücündə yeni Günəş Elektrik Stansiyası istismara verilmişdir ki, bununla da Naxçıvan Muxtar Respublikasında günəş elektrik stansiyalarının ümumi gücü 24 MVt-a</p>

Proqram üzrə sıra №-si	Tədbirin adı	İcra müddəti	Tədbirin icrası ilə əlaqədar görülmüş işlər
			çatdırılmışdır.
7.1.85.	Kənd rayonlarında biokütlə üzrə enerji potensialının qiymətləndirilməsi, kənd təsərrüfatı tullantılarından bio yanacaqların və bioenerjinin istehsalı, alternativ və bərpa olunan enerji mənbələri hesabına aqrar sənaye müəssisələrinin enerji tələbatının ödənilməsi ilə bağlı pilot layihələrin həyata keçirilməsi	2019-2021	Biokütlə üzrə enerji potensialının qiymətləndirilməsi məqsədilə, Azərbaycan Respublikasının biokütlə enerjisi üzrə xəritəsinin hazırlanması istiqamətində Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası, Dünya Bankı və digər institutlarla müzakirələr aparılmaqdadır. 2020-ci büdcə ili və sonrakı 3 il üçün nəzərdə tutulmuş Dövlət İnvestisiya Proqramı çərçivəsində həyata keçirilməsi məqsədilə İqtisadiyyat Nazirliyinə 04.04.2019-cu il tarixli EN-02-15-1069/19 nömrəli məktubla layihə təklifi göndərilmişdir.
7.1.86.	Suvarmada bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə olunması ilə bağlı pilot layihələrin hazırlanması və həyata keçirilməsi	2019-2021	Subartezian quyuları vasitəsilə suvarılan ərazilərdə elektrik enerjisi kimi bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə olunması imkanlarının və subartezian quyularının mərhələlərlə elektron idarəetmə sistemlərinə keçirilməsi istiqamətində bir sıra işlər həyata keçirilmişdir. Belə ki, axar çaylardan, su anbarlarından və artezian quyuları kimi su mənbələrindən əkin və digər məqsədli torpaq sahələrinin suvarılması məqsədilə istifadə olunan bərpa olunan enerji ilə işləyən su nasosları stansiyaları nəzərdən keçirilmişdir. Subartezian və digər su mənbələri üçün su nasoslarının markalara və dərinliyə görə cədvəli hazırlanmış, Samuxda günəş panelləri ilə işləyən su nasos sistemlərinin və "ağıllı suvarma" sistemlərinin yaradılması layihəsi çərçivəsində Almaniyanın "Lorentz", Hindistanın "Shakti", Çinin "Kewo Electric Technologies" şirkətləri ilə texniki təklif və məsləhət xidmətlərinin alınması ilə bağlı danışıqlar aparılmışdır. Qeyd etmək lazımdır ki, Almaniyanın "Lorentz" şirkəti ilə neft quyularında günəş panelləri ilə işləyən dərinlik nasoslarının tətbiqi istiqamətində araşdırmalar davam etdirilir.

Proqram üzrə sıra №-si	Tədbirin adı	İcra müddəti	Tədbirin icrası ilə əlaqədar görülmüş işlər
			Həmçinin, 2020-ci büdcə ili və sonrakı 3 il üçün nəzərdə tutulmuş Dövlət İnvestisiya Proqramı çərçivəsində həyata keçirilməsi məqsədilə İqtisadiyyat Nazirliyinə 04.04.2019-cu il tarixli EN-02-15-1069/19 nömrəli məktubla 7.1.86 nömrəli bənd üzrə layihə təklifi göndərilmişdir.
7.1.87.	İstixanaların istilik təchizatında bio yanacaqların və günəş kollektorlarının tətbiqinin dəstəklənməsi	2019-2021	2020-ci büdcə ili və sonrakı 3 il üçün nəzərdə tutulmuş Dövlət İnvestisiya Proqramı çərçivəsində həyata keçirilməsi məqsədilə İqtisadiyyat Nazirliyinə 04.04.2019-cu il tarixli EN-02-15-1069/19 nömrəli məktubla layihə təklifi göndərilmişdir.
7.1.88.	Aqro komplekslərin enerji təchizatında alternativ və bərpa olunan enerji mənbələrinin tətbiqi və orada yaranan tullantılardan istifadə olunmaqla bioenerji istehsalının təşviqi	2019-2021	2020-ci büdcə ili və sonrakı 3 il üçün nəzərdə tutulmuş Dövlət İnvestisiya Proqramı çərçivəsində həyata keçirilməsi məqsədilə İqtisadiyyat Nazirliyinə 04.04.2019-cu il tarixli EN-02-15-1069/19 nömrəli məktubla layihə təklifi göndərilmişdir.